

ÕPPIMISE, ÕPETAMISE JA TREENIMISE PÄEVAKAVAD
PROJEKTIKOOD: 2019-1-EE01-KA204-051720

Esimene lühiajaline õppe-, õpetamis- ja koolitustegevus toimus **05. detsembrist kuni 13. detsembrini 2019** peamiselt Kuressaare Piirkondlikus Koolituskeskuses. Esimene koolitusprotsess oli 4 päeva pikem (kokku 9 päeva) kui algselt planeeritud ja struktureeritud nii, et osalejad saaksid vahepeal õpitut harjutada. Lisapäevi oli vaja selleks, et veidi erineva tasemega ja algselt planeeritust palju suurem treeningrühm saaks oma teadmiste ja oskuste taset ühtlustada.

Meie projekti üks olulisemaid lühiajalisi eesmärke oli koolitada grupp kooli hoolekogu mentoreid-konsultante, kellel on sobivad isikuomadused ja piisav elukogemus, et olla valmis looma eeldusi teadlikult keskendunud rahumeelseks transformatsiooniprotsessiks erinevates koolikogukondades nende kogukondade erinevatel arenguetappidel.

Esimese koolitusmooduli peamised eesmärgid olid:

1. Tuua kokku vähemalt 16 suure potentsiaaliga tulevast konsultanti, kes on valmis end aastaid harima, et olla praktiliseks toeks koolikogukondadele Eestis ja mujal Euroopas.
2. Leida jätkusuutlik koolitusformaad koostöös Trigoni Instituudi, Jyväskylä Ülikooli, Euroopa Lastevanemate Liidu ja Eesti Lastevanemate Liiduga.
3. Määratlege kõigi osalejate üldine tase konsultantidena ja luua eeldused suuremate erinevuste tuvastamiseks ja ühtlustamiseks mooduli esimese nelja päeva jooksul, et liikuda edasi ühise õppekava alusel ja samas tempos.
4. Tutvustada kõigile välispartneritele Eesti ja täpsemalt Saaremaa kultuurilugu, et nad mõistaksid paremini, millega nad peaksid arvestama meie konsultantide ja koolikogukondade abistamisel.

Esimeses moodulis osalesid - kaks Trigoni Instituudi õpetajat: Harald Jäckel ja dr. Anita Reinbacher, - kaks teadlast Jyväskylä Ülikoolist: prof. Mika Risku ja Tuija Ukoski, - neli konsultanti Euroopa Lastevanemate Liidust: Mette Hagensen Taanist, Bostjan Bobic Zabršćak Sloveeniast, Arvydas Augustaitis Leedust ja Valerie Gardette Prantsusmaalt, - seitse esindajat kohalikest koolidest: Toomas Takkis Kuressaare Gümnaasiumist, Viljar Aro ja Anton Teras Saaremaa Ühisgümnaasiumist, Sirje Ellermaa ja Ingrid Leemet Kärla Koolist, Riina Saar Pihlta lasteaed-alkoolist ning Taavi Tuisk Kaali koolist.- kuusteist konsultanti mujalt Eestist: Paul Priks, Tõnis Tamme, Moona Mengel, Taavet Borovkov, Aivar Haller, Tiit Urva, Harli Uljas, Hillar Lõhmussaar, Meeri Krass, Artur Haller, Mai Peetsalu, Martin Tiidelepp, Märt Aro, Jürgen Mets, Riho Kokk ja Madis Altroff. Kokku oli meil 31 inimest.

Kõik koolitusprogrammid põhinesid B. Lievegoedi ja F. Glasli organisatsiooni arengu õpetustel. Programmi juhtiv koolitaja on Trigon Institute'i organisatsiooni arengu konsultant ja vahendaja Harald Jäckel, kellel on rohkem kui 25-aastane rahvusvaheline kogemus.

Õppeprotsessi kui terviku jätkusuutlikkuse tagamiseks ning kõigi juba osalevate ja liituvate konsultantide teadmiste ja oskuste taseme kindlustamiseks otsustati kasutusele võtta kaks grupimetoodikat. Alguses loodi **õppekolmikud**, kes kohtuvad regulaarselt koolitusmooduli ajal ja moodulite vahel. Selle peamine eesmärk on aidata vajadusel vastastikku õppida või juba õpitut paremini mõista ja kasutada. Arvestades kõigi osalejate senist pingelist ja kiiret tööelu, on üsna tõenäoline, et mitte kõik ei saa täielikult osaleda kõigis iganädalastes koolitusmoodulites. Seetõttu on vaja kasutusele

võtta vahendid, mis võimaldavad mingil põhjusel osaliselt puudunud osalejal õppida oma kolleegide abiga ja programmi edukalt läbida. Õppivaid kolmikuid oli kokku kümme ja nad on siiani oma väärtust väga hästi tõestanud.

Teine oluline vahend teadmiste ja oskuste taseme ühtlustamiseks on nn **resonantsrühm**. Lepiti kokku, et iga programmis osaleja kaasatakse resonantsgruppi vähemalt kahel koolitusmoodulil kaheksast. Resonantsgrupi liikmetel on kohustus tagada, et osalejatel oleks selge fookus selle mooduli algusest järgmise mooduli alguseni. Esimene resonantsgrupp: Tuija, Arvydas, Paul, Tiit, Bostjan, Valerie ja Jürgen.

Esimese koolitusmooduli põhiteemad olid järgmised:

Neljapäev, 5. detsember 2019

- *3 allsüsteemi tegevuskava, reeglid, põhikontseptsioon*. Kirjeldasime põhjalikult meie õpiteekonna võimalikke teid ja uurisime, millised on iga rühma ja iga selle programmi liikme suurimad väljakutsed nende vaatenurgast? Leppisime oma õppemeeskonnas kokku mängu ja responsibility mõnes erilises rollis. Igaüks tutvustas ennast ja ootusi. Õppisime tundma ühiskonna (kultuur, poliitika ja majandus) erinevaid läbitungivaid q-duaalsusi. Siis oli meil tabeligruppides dialoog selle kohta, mis meie koduorganisatsioonis tegelikult toimub, kui keskendume kolmele allsüsteemile. Päeva esimene pool lõppes meditatsiooni harjutamisega.

- Tagasiside harjutused, portfolio meetod, temperamendid. Õppisime tagasisideandmisel või võtmisel f eedbacki reegleid . Meil olid harjutused oma tajuvõimete teravdamiseks mõtlemises, tundmises, valmisolekus ja me harjutasime, kuidas teadlikult eristada taju ja hindamist. Õppisime tundma erinevaid isiksusemudeleid ja inimeste erinevaid vajadusi. [Päevavaatlusi](#) teeb prof. Mika Risku.

Reede, 6. detsember 2019

- *Sisemine rahulikkus, muutuste kvalitatiivsed faasid, organisatsiooni arengujuhised*. Alustasime päeva kohalolekuharjutusega: mis saab minust "siin ja praegu". Saime teada Friedrich Glasli kontseptsioonist muutuste kvalitatiivsetest faasidest. Seejärel õppisime tundma terviklikku perspektiivi professionaalseks organisatsiooniliseks arenguks ja tegime grupitööd jätkusuutlikest muutustest Saaremaal.

- *Süsteemne lähenemine, tesaurus*. Päeva teist poolt alustati dokumentaalfilmiga "Rütm on see!", et paremini mõista, kuidas süsteemne lähenemine võib teha võimalikuks suuri muutusi suurte inimgruppide suhete kvaliteedis ja hoiakutes. Siis hakkasime looma meile sõnastikku (tesaurust), et oleks mõistlik kogu põhikontseptsiooni jaoks, mida oma programmis kasutame. Päeva lõpus õppisime, kuidas muutustega kaasneva vastupanuga toime tulla. [Päevavaatlusi](#) teeb prof. Mika Risku. [Esimese kahe päeva fotoprotokoll on siin](#).

Laupäev, 7. detsember 2019

- *Kohaliku kultuuri päev (3 muuseumi ja bussiekskursioon), arutelu õhtul*. Hommikul tegime bussiekskursiooni Sõrve militaarmuuseumis, Nõukogude raketibaasis Kannavaras ning Sõrve tuletornis ja külustuskeskuses. Tagasiteel külastasime Torgu valla külasid ja tutvustasime väliskülalistele kohalikku maaelu. Pärastlõunal külastasime Kuressaare linnust ja tutvusime nii ajalooliste ekspositsioonide kui ka kaasaegse kunsti näitustega. Õhtul toimus hotellis grupiarutelu kultuurierinevustest ning nendega seotud probleemidest ja võimalustest.

Pühapäev, 8. detsember 2019

- *Projektikoolide külastamine*. Pühapäeval toimusid väiksemates gruppides väljasõidud projektis osalevatesse koolidesse. Tutvusime loodusega ja tutvusime kohalike oludega. Arutati kohaliku elu võimalusi ja väljakutseid. Pühapäeva pärastlõunal külastati ühiselt Georg Otsa SPA-d.

Esmaspäev, 9. detsember 2019

- *Avamine, eesmärgid, Sissejuhatused, meie õpiteekond, tegevuskava, reeglid, kõigi osalejate kogemused*. Pärast programmi suurejoonelist avamist tutvustati kõigile osalejatele projekti esimese ja teise taseme eesmäärke. Meie õpetajad Trigoni Instituudist selgitasid, kuidas nad saavad meid aidata mõtestatud ja jätkusuutlikul efektiivsel arengul põnevas keskkonnas. Prof Mika Risku tutvustas interaktiivse pedagoogika ja õppimise mudelit. Pärast kõigi osalejate personaalseid tutvustusi kaardistasime mõjuvälja, rollid, ülesanded, kompetentsid, vastutusvaldkonnad. Järgnes rühmatöö ootuste kohta (Mida tuleks saavutada 2020. aasta juuni lõpuks?).

- *Programm, liikumisharjutus, organisatsiooni 7 elementi, resonantsgrupp*. Pärast esimese nelja mooduli programmi tutvustamist arutasime, millised on osalejate eesmärgid ning kuidas leida ja kasutada vajalikke materjale ettevalmistamiseks ja järeltötluseks. Intensiivse intellektuaalse tegevuse vaheldumiseks oli meil liikuv harjutus, mis aitab paremini mõista iga indiviidi tähtsust grupiprotsessides. Seejärel õppisime tundma organisatsiooni 7 elementi ja nende kolme allsüsteemi (kultuuriline, sotsiaalne ja tehniline) ning tegime selleks rühmatööd. Esimene ühine koolituspäev lõppes resonantsrühmade loomisega.

Teisipäev, 10. detsember 2019

- *Sisemine rahulikkus, rääkimispulk, uurimisandmed, 4 arengufaasi*. Päeva alustasime meditatsiooni harjutamisega ning sättisime end pikaks ja intensiivseks treeningpäevaks. Järgmisena õppisime traditsioonilist põlisameeriklaste jutupulga meetodikat. Sellega vaatasime tagasi eelmisele koolituspäevale. Igaühel oli võimalus enda jaoks kõige olulisem välja tuua ja kogu grupp positiivsesse meeleolusse häälestada. Seejärel tutvustasid meie Soome kolleegid projektiga seotud uurimistöo põhitõdesid ning kõik osalejad täitsid vastava dokumentatsiooni. Esimese päeva lõpus tutvusime organisatsiooni arengu nelja faasi põhitõdedega (B. Levegoed ja F. Glasl)

- *Painting harjutus, organisatsiooni leiutamine (Laloux), teaurus, portfoolio – 3-liikmeliste gruppide loomine, resonantsgrupp*. Pärastlõunal hakkasime joonistama vahavärvipliiatsitega. Rühmatöö käigus kogesime, mida tähendab meelerahu säilitamine ja lahendustele keskendumine. Pärast seda, kui arutasime F. Laloux' lähenemist organisatsioonide taasleidmisele, täiendasime oma juba alustatud tesaurust mitmete uute kontseptsioonidega, mis paratamatult kaasnevad arengukäsitlusega. Päeva lõpus arutasime vajadust luua õppepäevik ja õppida kolmikuid. Nimetasime õppepäevikut portfoolioks, nagu kunstnikud tavaliselt teevad, et oma töid huvilistele tutvustada. Õpikolmiku valikuprotsess õpetas meile uut intuitiivset otsuste tegemise meetodit.

Kolmapäev, 11. detsember 2019

- *Sisemine rahulikkus, rääkimispulk, Laloux sissejuhatus, 7 põhiprotsessi (grupitöö eeltest).* Hommikut alustasime taas pikema meditatsiooni ja rääkimispulga meetodiga. Pärast seda tutvusime F. Laloux' organisatsioonilise arengu põhimõtetega. Päeva esimese osa põhiosa kulus praktilisele rühmatööle, mille käigus tutvusime organizational development'i seitsme baasprotsessiga (diagnoos, future-design, psycho-social change, teenimine, information, implementatsioon ja change processes). Saime teada, et muutuste protsesside edukaks rakendamiseks peame fookusesse võtma kõik 7 põhiprotsessi.

- *Hommikune treening, süsteemne lähenemine organisatsiooni arendamisele, diagnostiline protsess, resonantsgrupp.* Alustatipraktiliste stimuleerivate harjutustega, mis sobivad nii hommikul kui pärastlõunal, kui on vaja end aktiivse olekuga kohandada. Siis tutvustati süsteemset lähenemist organisatsiooni arendamisel ja saime aru, et see kõik on seotud suhtlemise, mõtlemise, tunnetamise, tahte ja harmoonias tegutsemisega. Mõistsime, et isegi kõige keerulisemaid teemasid saab seletada inimlikul tasandil ja inimlikust vaatenurgast. Enne resonantsgruppi alustasime esimese põhiprotsessiga ehk diagnostikaga ning õppisime kasutama küsimustikke ja eelteste muutuste protsessi hindamiseks.

Neljapäev, 12. detsember 2019

- *Sisemine rahulikkus, jutusaua ring, Trigoni kooli küsimustik.* Alustasime hommikut taas pikema meditatsiooni ja jutupulga meetodiga, et koguda kokku eelmise päeva säravaimad pärlid ja seeläbi häälestuda käimasolevale õppeprotsessile. Ülejäänud hommikul tutvusime Trigoni Instituudi poolt välja töötatud küsimustikega, mis aitavad paremini mõista õppeasutuse olukorda ja diagnoosida konkreetseid probleeme.

- *Diagnostilised harjutused, portfolio materjalid - minu isiklik profiil, education ja kooli kvaliteet.* Pärast värskendavat harjutust pallidega värskes õhus läksime tagasi klassiruumi ja tegime diagnoosimisprotsessi kaudu individuaalse ja grupiharjutuse, mis aitas mõista vajadust jääda konsultandina alati neutraalseks vaatlejaks - probleemi omanik peab olema selgelt tuvastatud, siis saame konsultandina aidata. Seejärel töötasime iseseisvalt oma portfelli kallal, täiustades oma isiklikku profiili, et lisada DISC-mudel ja temperamendikirjeldused. Päeva lõpus tegime rühmatööd ja arutelu koolihariduse kvaliteedi hindamisest.

Reede, 13. detsember 2019

- *Sisemine rahulikkus, jutusaua ring, koolikülastusteks valmistumine.* Alustasime hommikut traditsioonina meditatsiooni ja jutupulgaga. Seejärel kirjeldas rühm oma koolikülastuse ülesehitust, ülesandeid ja eesmärke. Pärast arutelu võeti parimad soovitusel ja sõideti üle saare, et kohtuda partnerkoolide juhtkonna ja lapsevanematega.

- *Koolikülastused, tagasiside ja järeldused.* Koolitusnädal lõppes gruppidesse jagamise ja viie partnerkooli külastusega. Toimusid kohtumised kooli juhtkonna ja lastevanematega. Päeva lõpus tehti ühine kokkuvõte kõikide koolide tähelepanekutest ja tehti kodutööd jätkumooduli ettevalmistamiseks (7 nädala pärast). Väliskülaliste ja mandriinimeste ühine bussisõit tagasi Tallinna andis hea võimaluse arutada, mida saaks järgmises moodulis teisiti teha. Samal ajal toimus projekti juhtkomisjoni (Hillar Lõhmussaar, Mika Risku, Harald Jäckel, Tiit Urva ja Aivar Haller) koosolek. [Kogu treeningnädala fotoprotokoll on siin.](#)

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Hillar Lõhmussaar', with a stylized, cursive script.

Hillar Lõhmussaar
Eesti Lastevanemate Liit